

LANDSSAMBAND LÖGREGLUMANNA

Allsherjarnefnd Alþingis
Nefndarsvið
150 Reykjavík

Alþingi
Erindi nr. Þ 133 / 915
komudagur 12. 2. 2007

Reykjavík, 8. febrúar 2007

Efni: Frumvarp til almennra hegningarlaga, 465, mál aukin refsivernd lögreglu

Vísað er til bréfs allsherjarnefndar frá 31. janúar sl. þar sem óskað er umsagnar um ofangreint frumvarp.

Landssamband lögreglumanna (LL) hefur í mörg ár barist fyrir því að starfsumhverfi lögreglumanna verði bætt og þannig dregið úr þeirri hættu sem felst í framkvæmd lögreglustarfa. Björn Bjarnason, dómsmálaráðherra, hefur sýnt málinu skilning og í samvinnu við LL viljað leita leiða til að bæta starfsskilyrði lögreglu.

Árið 2004 gerði Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands könnun meðal lögreglumanna að beiðni Landssambands lögreglumanna, Lögregluskóla ríkisins, ríkislögreglustjóra, Sýslumannafélags Íslands og dómsmálaráðuneytis. Um var að ræða mjög víðtæka rannsókn, og öllum starfandi lögreglumönnum var sendur spurningalisti sem varðar málefnið. Markmið rannsóknarinnar var m.a. að kanna viðhorf lögreglumanna til starfsumhverfis síns og viðhorf til ýmissa mála er lúta að starfi þeirra. Ýmsar áhugaverðar niðurstöður komu úr könnuninni, en það sem hvað mesta athygli LL vakti var ógnvænlega hátt hlutfall lögreglumanna er höfðu orðið fyrir hótunum eða ofbeldi í starfi. Fram kom að 64% lögreglumanna höfðu orðið fyrir hótunum sem þeir tóku alvarlega eða þeir áreittir vegna starfs síns. Þá höfðu 54% lögreglumanna orðið fyrir líkamsmeiðingum í starfi sínu. Loks kom fram að í 41% tilvika hafði hótunum eða öðru alvarlegu áreiti verið beint að fjölskyldum lögreglumanna.

LL fór þess á leit við embætti ríkislögreglustjóra í lok árs 2005 að gerð yrði samantekt um fjölda skráðra mála sem vörðuðu ofbeldi gegn lögreglumönnum og hvernig afgreiðslu málin fengju. Í eftirfarandi samantekt, sem náði til lok ársins 2005, kom fram að miklum meirihluta mála lýkur án ákærumeðferðar og dóms sbr. eftirfarandi töflu:

LANDSSAMBAND LÖGREGLUMANNA

	2001	2002	2003	2004	2005
Ákærumeðferð	19	20	25	22	7
Ólokið	9	3	3	8	39
Lagt upp/fellt niður	35	30	40	20	0
Rannsókn hætt	16	13	17	27	13
Áminning/sekt	0	3	2	1	1
Samtals mál	79	69	87	78	60

Í töflunni má sjá að hlutfall ólokinna mála árið 2005 var töluvert hærra en árin á undan. Helgast það af því að rannsókn þeirra mála sem kærð voru á árinu 2005 var þá ekki lokið. Eins og fram kemur í eftirfarandi töflu lýkur aðeins litlum hluta þeirra mála sem send eru í ákærumeðferð með efnislegri meðferð og dómi.

	2001	2002	2003	2004	2005
Máli lokið með dómi	10	5	12	4	1

Í lok árs 2005 sendi LL Birni Bjarnasyni, dómsmálaráðherra, skýrslu þar sem gerð var grein fyrir óviðunandi vinnuumhverfi lögreglumanna og óskaði LL eftir að ráðherra beitti sér fyrir að starfsumhverfi lögreglumanna yrði bætt. LL fór þess m.a. á leit að skoðað yrði hvort ekki þætti nauðsynlegt að herða refsingar vegna hótana og ofbeldis í garð lögreglumanna auk annarra úrræða sem líkleg væru til að ná árangri.

Það er LL sérstakt ánægjuefni að Björn Bjarnason, dómsmálaráðherra, hafi lagt fram lagabreytingatillögu þess efnis að refsingar vegna ofbeldis í garð lögreglumanna og samsvarandi stétta verði hertar verulega og að sett verði inn sérstakt ákvæði í almenn hegningarlög nr. 19/1940 þar sem refsivert verði að tálma því að lögreglumenn gegni skyldustörfum sínum. Nái breytingin fram er ljóst að um mikil tímamót verður að ræða varðandi réttindabaráttu lögreglumanna og miklar líkur á að starfsumhverfi lögreglumanna batni verulega.

LL vill þó leyfa sér að velja því upp hvort nefndin taki til skoðunar hvort ekki væri æskilegt að bæta í 2. másl. 1. mgr. bundinni refsihækkunarheimild sem mælti fyrir um tiltekna lágmarksrefsingu þegar brot teljast alvarleg. Er hugmyndin sett fram á þeim grundvelli að svo virðist mega lesa út úr dómafordæmum að sú tilhneiging sé til staðar að nýta refsirammann afar lítið.

Þrátt fyrir að hækkun refsimarka ákvæðisins séu vissulega skýr skilaboð um þyngingu refsinga gæti þessi leið e.t.v. tryggt enn frekar að þyngri refsingar verði dæmdar. Hugsa mætti sér þá aðferð að sett yrði fram verknaðarlýsing í ákvæðið þar sem tiltekin yrði þau tilvik sem hin bundna refsihækkunarheimild ætti við (e.t.v. út frá afleiðingum, t.d. er féllu undir 217. gr. laganna). Rétt er þó að geta þess að það kynni að vera á skjön við fræðilega framsetningu þar sem að 106. gr. er samhverft brot og tenging við tjónsbrot því e.t.v. sérstök.

LANDSSAMBAND LÖGREGLUMANNA

Þessi leið myndi þó sennilega tryggja að dæmt yrði með viðunandi hætti, að mati LL, fyrir brot þar sem afleiðingar féllu undir 217. gr. alm. hgl. Miðað við dómaframkvæmd hefur LL virst sem afar lítill munur hafi verið á dæmdum refsingum vegna annars vegar 106. gr. og hins vegar 217. gr. þegar afleiðingar eru þær sem 217. gr. áskilur.

Að öðru leyti gerir LL engar athugasemdir við efnisatriði frumvarpsins og vill áréttta það sem að framan greinir um að breytingarnar eru fagnaðarefni og um að ræða mikilsverð skref í réttindabaráttu lögreglumanna.

F.h. LL

Sveinn I. Magnússon,
formaður

Steinar Adolfofsson,
framkvæmdastjóri